

Bildande av Tovhulta Stormosse naturreservat i Eskilstuna kommun

BESLUT

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat, med föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Reservatets gränser ska följa Lantmäteriets förrättningskarta och märkas ut i terrängen. Reservatets namn ska vara Tovhulta Stormosse naturreservat.

För att tillgodose och uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:808) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet (se *Reservatsföreskrifter*).

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

Uppgifter om naturreservatet

Reservatets namn	Tovhulta Stormosse naturreservat
Naturvårdsregister ID	2051722
Natura 2000-område	Tovhulta Stormosse (SE0220176), del av reservatet
Riksintresse	Ingår i NV Riksintresse Naturvård MB 3 kap 6, NRO-04-036
Kommun	Eskilstuna
Församling/socken	Västra Rekarne/Västermo
Lägesbeskrivning	7 km nordväst om Alberga och 8 km sydväst om Kungsör
Naturgeografisk region	Svealands sprickdalslandskap
Kulturgeografisk region	Slättbygd
Areal	82,3 ha, varav 50,0 ha våtmark, 25,0 ha produktiv skogsmark och restresterande övrig mark
Fastigheter (markägare)	Tovhulta 3:13 (Naturvårdsverket) Del av Tovhulta 3:2 (Privat)

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara och utveckla områdets unika myrområde samt omgivande skogsmark med dess ekosystem och biologiska mångfald, främja och öka förekomsten av arter som trivs i den här typen av miljö. Syftet är också att inom ramen för bevarande av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftsliv.

Syftet ska nås genom att myren och skogsmarken undantas från skogsbruk och olika typer av exploateringar eller åtgärder som påverkar myrens hydrologi eller vattenkvalité på ett negativt sätt. Områdets naturliga hydrologi ska så långt som det är möjligt återställas, eventuell åtgärd ska föregås av hydrologisk utredning.

2019-12-16

511-6282-2019

Igenväxning av träd och buskar på de nu öppna delarna och laggen ska hållas tillbaka. Skogen runt området ska utveckla sin mångfald genom exempelvis röjning av yngre träd med syfte att öka åldersspannet.

Områdets tillgänglighet för besökare ska förbättras genom enkla anordningar, som till exempel parkering, vindskydd, rastplats, spång och stigar. Informationstavlor om naturreservatets olika värden och tillgänglighet ska sättas upp. Från utsiktsberget i söder ska det tas bort träd som skymmer sikten ner mot mossen.

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper inom ramen för syftet med reservatet ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet.

Reservatsföreskrifter

Föreskrifterna under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de insatser som behövs för naturreservatets vård och skötsel, och som framgår av föreskrifterna under B. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för uppföljning av bevarandemål och åtgärder, eller vid tillsyn.

A Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det i reservatet förbjudet att:

1. Uppföra byggnad, mast eller anläggning.
2. Anlägga väg.
3. Anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad.
4. Anordna upplag.
5. Borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika, dämna eller bedriva torvtäkt.
6. Avverka träd eller buskar.
7. Ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
8. Framföra motordrivet fordon annat än i samband med uttransport av fällt vilt med s.k. älghugare eller motsvarande.
9. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
10. Kalka eller gödsla mark eller vatten.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för normalt underhåll av vägar. Med normalt underhåll avses sådana åtgärder som syftar till att upprätthålla anläggningen i dagens utformning, utbredning och funktion.

Nya jaktorn får uppföras först efter samråd med Länsstyrelsen och i enlighet med de anvisningar som Länsstyrelsen lämnar. Om befintliga jaktorn flyttas till en ny plats behöver inget samråd göras.

B Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. Utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Anläggning och underhåll av parkeringsplats, spång och utsiktsplats samt uppsättning av informationstavlor m.m.
3. Skötsel i form av återställning av hydrologi, röjning av yngre träd, frihuggning av träd m.m.
4. Genomförande av undersökningar i uppföljningssyfte av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

C Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det i reservatet förbjudet att:

1. Bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar.
2. Skada, plocka eller samla in växter, svampar eller lavar. Bär-, matsvamp- och blomplockning för eget behov är dock tillåtet.
3. Sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift.
4. Fånga och insamla ryggradslösa djur på ett sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs.

Det är förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

5. Anordna lägerverksamhet.
6. Anordna tävlingar.

Skötsel och förvaltning

- Länsstyrelsen i Södermanlands län är förvaltare för naturreservatet.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och planen ska revideras vid behov.

Upplysningar

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avd C, vilka gäller omedelbart, även om beslutet överklagas.

Beslutet kungörs i ortstidning och Södermanlands läns författningssamling.

Större delen av området är ett Natura 2000-område och därför gäller tillståndsplikt för åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken.

Enligt artskyddsförordningen (2007:845) och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2009:10) gäller bestämmelser om fridlysning av djur och växter.

Eventuella åtgärder för att återställa områdets naturliga hydrologi ska föregås av en hydrologisk utredning. Åtgärd kommer endast ske om utredningen visar på att en sådan åtgärd inte påverkar omgivningen negativt. En åtgärd som kan påverka hydrologin ska prövas enligt 11 kap. miljöbalken.

Området berör markavvattningsföretag, vid en naturvårdande åtgärd i vattenområdet för att till exempel återställa hydrologi, måste hänsyn tas till det. Markavvattningsföretaget har dnr 518 och objektid 2791.

Andra åtgärder i vattenområdet kan även medföra att en anmälan om vattenverksamhet eller tillståndsansökan enligt 11 kap. miljöbalken behöver sökas.

Genom beslut om naturreservat följer att skogsvårdslagens bestämmelser upphör att gälla i reservatet. Se 4 § skogsvårdslagen (SFS 1979:429). Därmed har markägaren inte längre något ansvar enligt 29 § skogsvårdslagen för att bekämpa eller förebygga insektshärjningar inom reservatet.

Jakt regleras inte i reservatsbeslutet.

SKÄLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Beskrivning av området

Sett ur ett större perspektiv är Sverige, Finland och de baltiska staterna de enda länder inom EU som ännu har kvar torvbildande mossar som ett naturligt inslag i landskapet. I övriga Europa är i stort sett alla mossar exploaterade eller på annat sätt förstörda. Ur ett större perspektiv är därför mossar en mycket sällsynt och skyddsvärd naturtyp.

Tovhulta Stormosse är intressant att besöka eftersom den är den enda i sitt slag i Södermanland. Terrängen är svårframkomlig på grund av att det är sankt och det saknas stigar eller annan friluftslivsinfrastruktur.

Den ligger ca 2,5 km väster om riksväg 56, i nordvästra delen av Eskilstuna kommun. Utanför mossen växer skog, västerut övergår skogen till ett småbrutet odlingslandskap. Kalklinbanan från Forsby till Köpingsverken har löpt längs områdets sydöstra gräns.

Spår av en den nedlagda linbanan liknar nu mest en tom kraftledningsgata omgiven av skog. Borttagandet av fundamenten i linbanan kan ha påverkat mossens hydrologi.

Tovhulta Stormosse är en koncentrisk högmosse. Det betyder att torvbildningen har varit av sådan omfattning att mossen höjt sig över sin omgivning och att mossens högst belägna delar finns centralt i mossen. Högmossen i Tovhulta är det enda exemplaret i Södermanlands län av denna typ. Tovhultamossen är väl sammanhållen till formen. Det centrala mossplanet är öppet och har en diameter på drygt 400 meter. Runt det öppna planet finns en randskog och utanför den ligger laggen.

De inre, öppna och högst belägna delarna är tydligt indelade i bågformade tuv- och höljeformationer. Dessa formationer är typiska för koncentrisk mossar. Uppe på tuvorna domineras växtligheten av ljung och kråkbär medan de blöta höljornas vegetation utgörs av vitmossor med främst ullvitmossa och rubinvitmossa. Ute i mossen finns även några mindre myrholmar. Dessa är huvudsakligen klädda med tallskog.

Randskogen på mossen utgörs av senvuxna, kläna tallar samt enstaka björkar. Här finns en hel del torrakor. Fältskiktet i de trädklädda delarna består av skvattram och odon ovanpå ett bottenskikt bestående av bland annat praktvitmossa och brokvitmossa. Mossens omgivande lagg är delvis störd av linbanebygget och av dikning.

Bevarande av områdets värden

Tovhulta Stormosse utgörs av ett för Södermanland unikt myrkomplex, med olika naturtyper med dess flora och fauna och naturliga successioner. Området ingår i Naturvårdsverkets myrskyddsplan och en större del är även utpekad som ett Natura 2000 område.

Bevarande och utveckling av de naturvärden och speciella hydrologi som finns är målet med Tovhulta Stormosse naturreservat. Området ska även göras mer tillgängligt för allmänheten.

För att bevara myrens unika egenskaper ska igenväxning hållas tillbaka genom röjning och om möjligt ska hydrologin återställas. Äldre senvuxna träd bör dock sparas. Det finns fastmarkspartier som på sikt kan öka sina naturvärden genom åtgärder som ökar variationen, en sådan åtgärd kan till exempel vara plockhuggning. Enkla anordningar ska anläggas för att gynna friluftslivet i området.

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen Myllrande våtmarker, Levande sjöar och vattendrag, ett Rikt växt- och djurliv och Levande skogar.

Länsstyrelsens bedömning och intresseprövning

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, exploatering, andra arbetsföretag eller anläggningar inte går att förena med bevarande av områdets höga naturvärden. Detta är därför enligt Länsstyrelsens uppfattning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas i form av naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

2019-12-16

511-6282-2019

Länsstyrelsen bedömer att bildandet av ett naturreservat i det aktuella området är väl förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken samt med Eskilstuna kommuns översiktsplan.

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att föreskrifterna inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Mot bakgrund av det ovan sagda beslutar länsstyrelsen att förklara aktuellt område som naturreservat.

Ärendets handläggning

Dokumentation

Tovhulta Stormosse är upptagen i Naturvårdsverkets myrskyddsplan. Myrskyddsplanen syftar till att ge ett representativt urval av landets allra mest värdefulla myrar ett långsiktigt skydd.

En stor del av reservatet är klassat som Natura 2000-område. Syftet med Tovhulta Stormosse Natura 2000 område är att bevara den myrtyp som finns, samt de växtsamhällen och djur som är knutna till denna miljö.

Mossen finns även nämnd i Naturvårdsprogram för Södermanlands län ”Sörmlands natur” som publicerades 1991. Här framgår att mossen är länets enda exempel på s.k. högmosse och en av de få väsentligen opåverkade högmossarna i östra Svealands sprickdalsregion.

Reservatsbildningen

Fastigheten Tovhulta 3:13 ägs sedan 1994 av staten genom Naturvårdsverket. Fastigheten köptes in från Domänverket för naturreservatsbildningen, men i den västligaste delen har staten 2013 betalat intrångsersättning till ägaren av fastigheten Tovhulta 3:2. Länsstyrelsen har under 2019 tagit fram beslut och skötselplan.

Remissinstansernas synpunkter på förslag till beslut och Länsstyrelsens bemötande

Förslaget till beslut sändes på remiss till sakägare och berörda sista oktober 2019. Totalt inkom åtta skriftliga handlingar. Inställningen till att bilda Tovhulta naturreservat var överlag positiv.

Eskilstuna kommun, ställer sig positiva till bildandet av reservatet och framförde önskemål på bl.a. hur tillgängliggörandet av området för friluftslivet kan utvecklas och att området har möjligheter att bli ett intressant besöksmål. Vidare detaljer om ev utökning av tillgängliggörande av området planeras att ske inom ramen för ett särskilt arbete med att besöksklassa alla reservat i länet.

Sveriges geologiska undersökning avstår att yttra sig.

Skogsstyrelsen har inget att erinra.

Trafikverket har inga synpunkter, men framförde information om skyltning.

2019-12-16

511-6282-2019

Naturskyddsföreningen Eskilstuna ställer sig positiva till bildandet av reservatet men framförde synpunkter gällande namnfrågan, kartmaterialets utseende och önskemål om kommande informationsmaterial med avseende på vad som kännetecknar en högmosse. Länsstyrelsen står fast vid att namnet Tovhulta stormosse är logiskt och kartans symbologier är sådana som används på Länsstyrelsens grundkartor. Vid framtagande av informationsmaterial för reservatet kommer texter om vad som kännetecknar en högmosse att framgå.

Västermo hembygdförening, ställer sig positiva till bildandet av reservatet.

Havs- och vattenmyndigheten tillstyrker förslaget.

Ägarna till Malmberga gård. De ställer sig positiva till bildandet av reservatet men framförde ett antal frågor om hur de kan tänkas bli påverkade i framtiden vad gäller förändrad hydrologi, ökad besöksfrekvens och ev insektsangrepp. Länsstyrelsen har förtydligat i beslutet kring frågan om förändring av hydrologi att det krävs en hydrologisk utredning innan ev åtgärd. Övriga frågor har Länsstyrelsen svarat på i en separat skrivelse.

De som medverkat i beslutet

Beslutande i detta ärende har varit landshövding Liselott Hagberg. I den slutliga handläggningen har avdelningschef Anne-Li Fiskesjö, enhetschef Bo Westman, länsjurist Maria Pettersson samt naturvårdshandläggaren Ingrid Nilsson deltagit, den sistnämnda som föredragande.

Liselott Hagberg

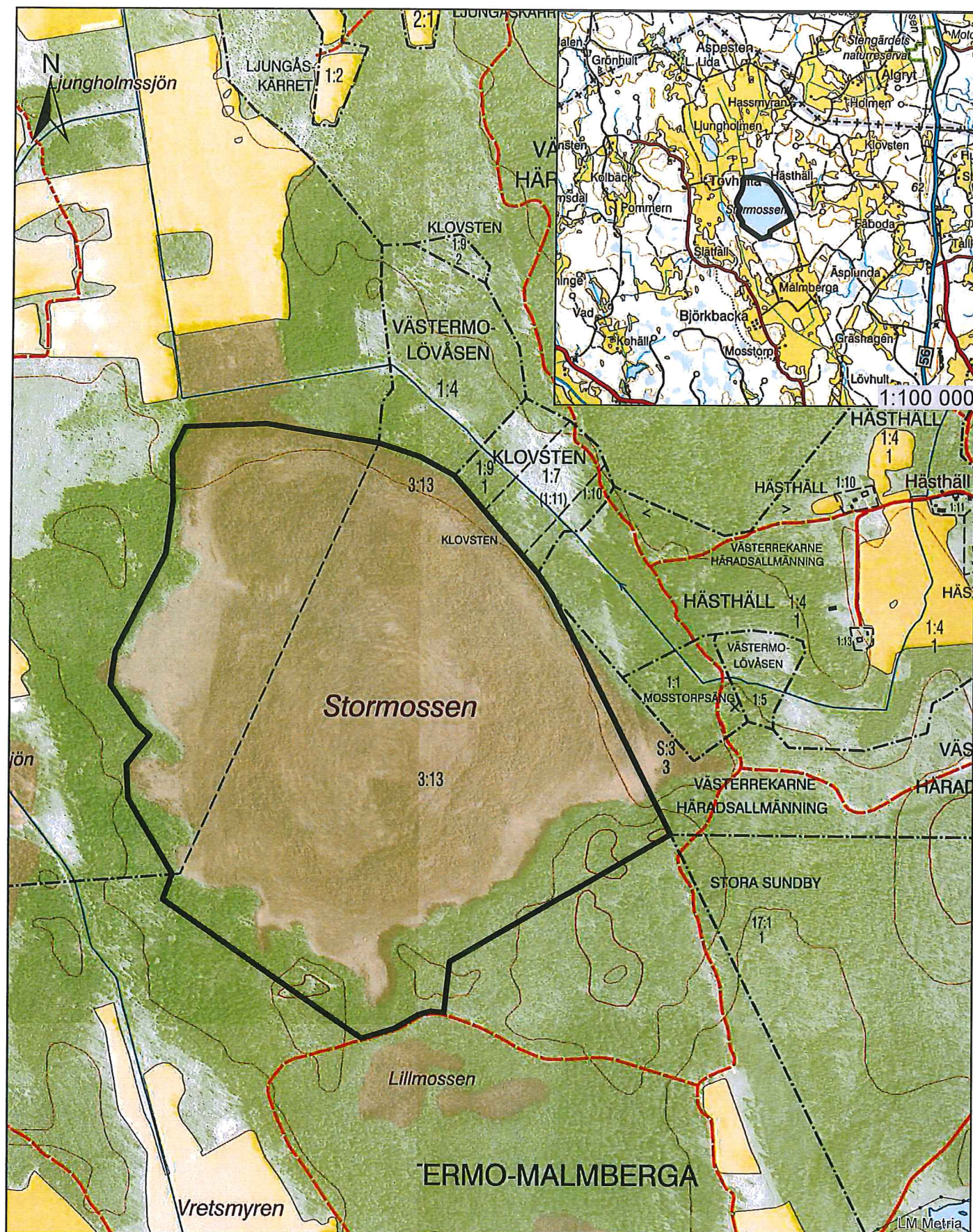
Ingrid Nilsson

Hantering av personuppgifter

Information finns på www.lansstyrelsen.se/sodermanland

Bilagor

1. Beslutslista
2. Skötselplan
- 2:1 Skötselplanekarta
3. Förrättningskarta från lantmätret
4. Karta med vägservitut
5. Hur beslutet överklagas

1:10 000

 Naturreservat

0 125 250 500 Meter

